

1662**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA**

z dnia 19 grudnia 2001 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1997 r. Nr 60, poz. 369, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 63, poz. 634) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz. U. Nr 27, poz. 170, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 lipca 1998 r. w sprawie zasad przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym (Dz. U. Nr 94, poz. 600 i z 2000 r. Nr 55, poz. 664) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1:

a) w pkt 7 skreśla się lit. f),

b) w pkt 9 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) dzieci od 13 miesiąca życia do ukończenia 13 lat,”

2) załączniki nr 1 i 2 do rozporządzenia otrzymują brzmienie określone w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *M. Łapiński*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 grudnia 2001 r. (poz. 1662)

Załącznik nr 1

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Program Szczepień Ochronnych (PSO) składa się z następujących części:

*** I. Kalendarz szczepień**

A. Szczepienia dzieci i młodzieży według wieku

B. Szczepienia osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie

II. Szczepienia zalecane — niefinansowane ze środków publicznych

III. Informacje uzupełniające

* Szczepionki stosowane przy wykonywaniu szczepień ochronnych, określonych w części I, są finansowane z budżetu państwa (art. 31a ust. 1a ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050 i Nr 126, poz. 1382 i 1384).

I. KALENDARZ SZCZEPIEŃ (część A i B)

I. A. SZCZEPIENIA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WIEKU

Wiek	Szczepienie przeciw	Uwagi
w ciągu 24 godzin po urodzeniu	WZW typu B – domięśniowo	Szczepienie noworodków przeciw gruźlicy winno być wykonane jednocześnie lub nie później niż w 24 godz. od szczepienia przeciw WZW typu B.
2 miesiąc życia (po 6 tygodniach od szczepienia przeciw gruźlicy i WZW typu B)	GRUŹLICY - śródskórnym szczepionką BCG WZW typu B- domięśniowo	Dwie kolejne dawki szczepienia pierwotnego przeciw WZW typu B podawane są w odstępach sześciotygodniowych, trzecia dawka uzupełniająca szczepienie podstawowe po 6 miesiącach od pierwszej dawki (cykl: 0; 1; 6). Dawkę drugą szczepionki WZW typu B należy podać jednocześnie z pierwszą dawką szczepionki DTP, a dawkę trzecią jednocześnie z trzecią dawką POLIO.
przełom 3 i 4 miesiąca życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórnym szczepionką DTP POLIOMYELITIS – podskórnym lub domięśniowo szczepionką zabita – IPV (1,2 i 3 typ wirusa) pierwsza dawka	Jako pierwszą dawkę szczepienia przeciw POLIOMYELITIS stosuje się szczepionkę zabita IPV. Podaje się ją na przełomie 3 i 4 miesiąca życia jednocześnie z drugą dawką szczepionki DTP. Pozostałe dawki szczepienia POLIO prowadzi się szczepionką żywą. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia żywą szczepionką przeciw poliomyelitis (OPV) należy wykonać również pozostałe dawki podskórnie szczepionką zabita (IPV) w cyklu jak szczepionką żywą.
5 miesiąc życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórnym szczepionką DTP POLIOMYELITIS – doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2,3 typ wirusa) druga dawka	Trzy kolejne dawki szczepienia podstawowego DTP podawane są w odstępach sześciotygodniowych.
1 rok życia	WZW typu B – domięśniowo POLIOMYELITIS – doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2,3 typ wirusa) trzecia dawka	U dzieci z przeciwwskazaniami do szczepienia przeciw krztuścowi można: a) zastosować szczepionkę DT - według zaleceń producenta. Wówczas w 2 miesiącu życia trzeba podać domięśniowo szczepionkę przeciw WZW typu B, a po 6 tygodniach jednocześnie zaszczyć pierwszą dawką DT (podskórnym) i pierwszą dawką szczepionki POLIO (IPV – podskórnym). Po następnym 6 tygodniach podać: drugą dawkę szczepionki DT (podskórnym) i jednocześnie - drugą dawkę szczepionki POLIO (OPV - doustnie), b) rozważyć zastosowanie szczepionki DTaP (z bezkomórkową komponentą krztuścową) w cyklu jak DTP Patrz również – „Informacje uzupełniające” – część III PSO
12 miesiąc życia	GRUŹLICY - śródskórnym szczepionką BCG	Szczepienie tylko u dzieci, które w wyniku pierwszego szczepienia BCG nie mają blizny bądź mają bliznę o średnicy mniejszej niż 3 mm. U dzieci ze styczności z chorym na gruźlicę należy wykonać próbę tuberkulinową i szczepić dzieci tuberkulinoujemne w dniu odczytania próby.

2 rok życia	13-14 miesiąc życia	ODRZE - podskórnym szczepionką żywą	Szczepienie podstawowe. Podawane w wywiadzie przebycie zachorowania na odrę - nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia. Zamiast szczepionki pojedynczej przeciw odrze można podać w 13-15 miesiącu życia szczepionkę potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce zalecaną w części II PSO.
	16-18 miesiąc życia	BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórnym szczepionką DTP POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2 i 3 typ wirusa) <i>czwarta dawka</i>	Czwarta dawka, uzupełniająca szczepienie podstawowe DTP i POLIO. Dzieci, które w pierwszym roku życia otrzymały dwie dawki DT, należy zaszczyć podskórnym trzecią dawką DT. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia żywą szczepionką przeciw poliomyelitis (OPV) należy podać podskórnym trzecią dawką (IPV).
okres przed-szkolny	6 rok życia	BŁONICY, TEŻCOWI - podskórnym szczepionką DT POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2 i 3 typ wirusa)	Pierwsza dawka przypominająca
	7 rok życia	ODRZE - podskórnym szczepionką żywą	Dawka przypominająca. Podawane w wywiadzie przebycie zachorowania na odrę - nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia. Zamiast szczepionki pojedynczej przeciw odrze można podać szczepionkę potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce zalecaną w części II PSO.
	po 6 tygodniach od szczepienia przeciw ODRZE	GRUŻLICZY - śródskórnym szczepionką BCG	Szczepienie bez próby tuberkulinowej. U dzieci ze styczności z chorym na gruźlicę należy wykonać próbę tuberkulinową i szczepić dzieci tuberkulinoujemne w dniu odczytania próby.
szkółki podstawa i gimnazjum	11 rok życia	POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2 i 3 typ wirusa)	Dруга dawka przypominająca
	12 rok życia	GRUŻLICZY - śródskórnym szczepionką BCG	Tylko dzieci z ujemnym wynikiem próby tuberkulinowej Mantoux. Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby.
	13 rok życia	RÓŻYCZCE - podskórnym	Tylko dziewczęta
	14 rok życia	WZW typu B - domięśniowo 3-krotnie w cyklu 0; 1; 6 miesięcy BŁONICY, TEŻCOWI - podskórnym szczepionką Td	Szczepienie należy podać młodzieży rozpoczynającej naukę w gimnazjum (I lub II klasa). Nie należy szczepić osób szczepionych wcześniej podstawowo, np. w ramach szczepień zalecanych. Dруга dawka przypominająca. Szczepienie można podać jednocześnie (tzn. w tym samym dniu) ze szczepieniem przeciwko WZW typu B.
szkółki ponad-podstawowa	19 rok życia lub ostatni rok nauki w szkole	BŁONICY, TEŻCOWI - podskórnym szczepionką Td	Trzecia dawka przypominająca; nie powinna być podana wcześniej niż po upływie 3 lat od ostatniej dawki szczepionki DT lub Td

I. B. SZCZEPIENIA OSÓB NARAŻONYCH W SPOSÓB SZCZEGÓLNY NA ZAKAŻENIE

Szczepienie przeciw	Osoby podlegające szczepieniu	Uwagi
GRUŻLICY śródkórną szczepionką BCG	- tuberkulinoujemni studenci akademii medycznych i uczniowie policealnych szkół medycznych (w pierwszym miesiącu nauki) niezbadani próbami tuberkulinowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy	Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby tuberkulinowej Mantoux
WZW typu B - domięśniowo	- pracownicy wykonujący zawody medyczne o wysokim ryzyku zakażenia, - uczniowie średnich i policealnych szkół medycznych oraz studenci akademii medycznych w ciągu pierwszego roku szkolnego/akademickiego, - osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B i nosicieli HBV (domownicy oraz osoby przebywające w zakładach opiekuńczych, wychowawczych i zakładach zamkniętych)	Szczepienia podstawowe wg schematu: 0; 1; 6 miesięcy Pojedyncze dawki przypominające: w odstępach co 5 lat tylko dla pracowników służby zdrowia narażonych w sposób szczególny na zakażenie.
BŁONICY - podskórną szczepionką monowalentną (d, D) lub skojarzoną ze szczepionką przeciw TĘŻCOWI (Td, DT)	- osoby ze styczności z chorymi na błonice, - pracownicy służby zdrowia, personel zatrudniony w ośrodkach dla uchodźców, wytypowani funkcjonariusze Policji, osoby zatrudnione na przejściach granicznych oraz przy obsłudze pasażerów w komunikacji lotniczej, kolejowej i autobusowej na trasach międzynarodowych w kierunku wschodnim, - osoby wyjeżdżające do państw, w których występują zachorowania na błonice, - osoby w wieku 20-29 lat ze wschodnich województw przygranicznych	W szczepieniach przypominających należy podać: - osobom w wieku do 30 lat - jedną dawkę d (Td) - osobom w wieku 30 lat i starszym - jedną dawkę d (Td), a po miesiącu drugą dawkę d (Td) - dzieciom - jedną dawkę DT lub D, łącznie od wskazań.
TĘŻCOWI - podskórną szczepionką zabita	ze wskazań indywidualnych osoby, które uległy zranieniu	Liczba dawek zależna od daty i cyklu poprzedniego szczepienia; w uodpornieniu czynno-biernym podaje się także antytoksynę tężcową.
WSCIEKLIZNIE - domięśniowo szczepionką zabita	ze wskazań indywidualnych osoby podejrzane o zakażenie wirusem wścieklizny (pokasane przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę, dzikie lub nieznanne); szczepienie w wytypowanych punktach szczepień	Cykl szczepień według zaleceń producenta. W uodpornieniu czynno-biernym podaje się także surowicę lub swoistą immunoglobulinę przeciw wściekliznie.
DUROWI BRZUSZNIEMU - podskórną szczepionką Ty lub TyTe	decyzję podejmuje wojewódzki inspektor sanitarny zależnie od lokalnej sytuacji epidemiologicznej	Szczepienie podstawowe według schematu: 0; 1; 12 miesięcy. Pojedyncze dawki przypominające: w odstępach co 3 – 5 lat.

II. SZCZEPIENIA ZALECANE - NIEFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH
* patrz „Informacje uzupełniające” (cz. III PSO)

Szczepienie przeciw	Zalecane osobom	Uwagi
WZW typu B - domięśniowo - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom i młodzieży, nieobjętym dotąd szczepieniami obowiązkowymi, - osobom, u których ryzyko zakażenia wynika z narażenia na ekspozycję związane z przerwaniem ciągłości tkanek lub kontakty seksualne	zaleca się szczepionki rekombinowane
WZW typu A - domięśniowo - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży, szczególnie zalecane dzieciom rozpoczynającym naukę w szkole podstawowej, które nie chorowały na WZW typu A, - osobom wyjeżdżającym do krajów o wysokiej zapadalności na WZW typu A, - osobom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności	
ODRZE, SWINCE, ROZYZCZE - podskórnie - jedną dawką szczepionki skojarzonej	- dzieciom w wieku 13-15 miesięcy oraz w 7 roku życia zamiast obowiązkowego szczepienia przeciw odrze; <i>podawane w wywiadzie przebycie zachorowań na odrę, świnkę lub różyczkę - nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie 2 miesięcy od wyzdrowienia</i>	Rekomendowane są szczepionki: zawierające atenuowany szczerp świnkowy inny niż Urabe AM-9
SWINCE - podskórnie - jedną dawką szczepionki pojedynczej	- dzieciom od 13 miesiąca życia nieszczepionym przeciw śwince (szczepionkami skojarzonymi); <i>podawane w wywiadzie przebycie zachorowania na świnkę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie 2 miesięcy od wyzdrowienia</i>	Rekomendowane są szczepionki: zawierające atenuowany szczerp świnkowy inny niż Urabe AM-9
GRYPIE - dawkowanie i cykl szczepień według wskazań producenta szczepionki	ze wskazań klinicznych i indywidualnych: - przewlekłe chorem (astma, cukrzyca, niewydolność układu krążenia, oddychania, nerek), - w stanach obniżonej odporności, - w podeszłym wieku, ze wskazań epidemiologicznych: - pracownikom służby zdrowia, szkół, handlu, transportu, budownictwa oraz osobom narażonym na kontakty z dużą liczbą ludzi bądź pracującym na otwartej przestrzeni	Szczepionki ważne są tylko jeden rok ze względu na coroczne zmiany składu według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.
KLESZCZOWEMU ZAPALENIU MOZGU - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- przebywającym na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby: osobom zatrudnionym przy eksploatacji lasu, stacjonującemu wojsku, rolnikom, młodzieży odbywającej praktyki oraz turystom i uczestnikom obozów i kolonii	
Zakażeniom wywoływanym przez HAEMOPHILUS INFLUENZAE typ b - domięśniowo lub podskórnie - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom od drugiego miesiąca życia dla zapobiegania zapaleniom opon mózgowo-rdzeniowych, posocznicy, zapaleniom nągnięci itp. <i>Jeżeli szczepienie stosuje się w pierwszym roku życia dziecka, najlepiej pierwszą dawkę podać jednocześnie ze szczepionkami WZW B i DTP, drugą z DTP i POLIO (IPV), natomiast dawkę trzecią ze szczepionkami DTP i POLIO (OPV)</i>	
BŁONICY, TĘŻCOWI- podskórnie - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- osobom dorosłym (szczepionnym podstawowo) pojedyncze dawki przypominające co 10 lat, a nie-szczepionnym w przeszłości - szczepienie podstawowe	
ROZYZCZE - podskórnie - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- młodym kobietom, zwłaszcza pracującym w środowiskach dziecięcych (przedszkola, szkoły, szpitale, przychodnie), dla zapobiegania różyczce wrodzonej. Nie wolno szczepić w okresie ciąży. Przez trzy miesiące po szczepieniu nie należy zachodzić w ciążę.	
ZÓŁTEJ GORĄCZCE I INNYM CHOROZOM	- wyjeżdżającym za granicę, według wymogów kraju docelowego oraz Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych. Szczegółowych informacji udzielają wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne.	Wszystkie szczepionki stosowane w punktach szczepień dla wyjeżdżających za granicę są zarejestrowane w Polsce.

III. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

A. SZCZEPIENIA PRZECIW WIRUSOWEMU ZAPALENIU WĄTROBY TYPU B (WZW typu B)

1. **Szczepienia noworodków** prowadzone są **trzema dawkami szczepionki w cyklu: 0; 1; 6 miesięcy**. Pierwsza dawka podawana jest w ciągu 24 godzin po urodzeniu (najlepiej w ciągu 12 godzin), jednocześnie ze szczepieniem przeciw gruźlicy. Druga dawka szczepienia pierwotnego po 6 tygodniach od poprzedniej, jednocześnie ze szczepieniem przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi. Trzecia dawka, uzupełniająca szczepienie podstawowe po 6 miesiącach od pierwszej dawki, jednocześnie ze szczepieniem przeciw poliomyelitis (OPV).
2. **Szczepienia młodzieży w 14 roku życia (gimnazjaliści)**. Szczepienie należy wykonać **dawką dla dzieci w cyklu 0; 1; 6 miesięcy** w czasie nauki **w I lub II klasie** (pełny cykl szczepienia powinien być zakończony przed ukończeniem 15 roku życia). Szczepienia należy rozpoczynać wiosną u uczniów klasy I, podając przed wakacjami dwie dawki, a dawkę trzecią – jesienią (w klasie II) (u młodzieży, która ukończy 15 rok życia przed podaniem trzeciej dawki, należy zastosować szczepionkę w dawce dla dorosłych lub dla dzieci, w zależności od wskazań producenta).
3. **Szczepienia osób z bliskiego otoczenia chorych na wzv typ B i nosicieli HBV** narażonych w sposób szczególny na zakażenie (domownicy oraz osoby przebywające w zakładach opiekuńczych, wychowawczych i zakładach zamkniętych) wykonywane są **trzema dawkami szczepionki w cyklu: 0; 1; 6 miesięcy**. **Nie przewiduje się podawania dawek przypominających osobom z tych grup ryzyka.**
4. **Pracownikom wykonującym zawody medyczne o wysokim ryzyku zakażenia HBV**, szczepionym podstawowo przed 5 laty lub wcześniej, należy podawać dawkę przypominającą co 5 lat.
5. **Szczepienie innych osób narażonych zawodowo na zakażenie** może być wykonywane zgodnie z art. 5 i art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. f) **ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy** (Dz. U. Nr 96, poz. 593 z późn. zm.). Szczepienia zgodnie z art. 22 pkt 2 wspomnianej ustawy mogą być finansowane przez pracodawców.

B. SZCZEPIENIE PRZECIW ODRZE

1. Szczepienie przypominające w 7 roku życia należy wykonać przed przypadającym w tym samym roku życia szczepieniem przeciw gruźlicy, ze względu na długie gojenie się zmian po szczepieniu przeciw gruźlicy.
2. Zaleca się uzupełnienie dawki przypominającej szczepienia przeciw odrze dzieciom w 8-15 roku życia, które nie otrzymały jej we właściwym terminie.

C. SZCZEPIENIA PRZECIW ODRZE, ŚWINCE I RÓŻYCZCE

1. Szczepienie szczepionką potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce można podać według wskazań dla szczepień zalecanych (część II PSO) w miejsce podstawowego szczepienia przeciw odrze w 2 roku życia oraz w miejsce uzupełniającego szczepienia przeciw odrze w 7 roku życia.
2. U dzieci, które nie są szczepione szczepionką potrójną, można zastosować **monowalentną szczepionkę przeciw śwince**, najlepiej jednocześnie ze szczepieniem przeciw odrze.

D. PRÓBY TUBERKULINOWE I SZCZEPIENIA PRZECIW GRUŹLICY

1. Próbę tuberkulinową przed szczepieniem BCG u dzieci zdrowych, niepozostających w styczności z chorym na gruźlicę, należy wykonywać dopiero od 12 roku życia .
2. Studenci akademii medycznych i uczniowie policealnych szkół medycznych rozpoczynający naukę i niezbadani próbami tuberkulinowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy powinni wykonać to badanie w pierwszym miesiącu nauki, a osoby tuberkulinoujemne – poddać się szczepieniu.

E. SZCZEPIENIA PRZECIW POLIOMYELITIS

1. Zgodnie z zaleceniami Polskiego Komitetu Certyfikacji Eradykacji Poliomyelitis, w celu wyeliminowania zachorowań towarzyszących szczepieniom, **wprowadzono dla wszystkich niemowląt szczepionkę zabitą (IPV) jako pierwszą dawkę szczepienia**. Podaje się ją **podskórnie lub domięśniowo**, na przełomie **3 i 4 miesiąca życia** (po 6 tygodniach od szczepienia poprzedniego), **jednocześnie z drugą dawką szczepienia przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi**.
2. Pozostałe dawki szczepienia prowadzone są szczepionką żywą (OPV) doustnie.
3. Dzieci mające przeciwwskazania do szczepienia szczepionką żywą (OPV) powinny otrzymać pozostałe dawki szczepienia szczepionką zabitą (IPV) podskórnie, w cyklu jak szczepionką żywą. Zaleca się prowadzenie tych szczepień w konsultacyjnych poradniach szczepień. Szczepionka IPV przeznaczona do szczepień kolejnymi dawkami może być zamawiana przez wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne dla poradni konsultacyjnej lub na wniosek indywidualny.

F. SZCZEPIENIA PRZECIW BŁONICY, TĘŻCOWI I KRZTUŚCOWI

1. Szczepienia przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi prowadzone są szczepionką DTP, trzykrotnie w odstępach co 6 tygodni w pierwszym roku życia (szczepienie pierwotne) oraz jeden raz w 2 roku życia (szczepienie uzupełniające). Pierwsza dawka szczepionki podawana jest w 2 miesiącu życia, po 6 tygodniach od szczepienia przeciw gruźlicy i WZW B, **jednocześnie z drugą dawką szczepionki przeciw WZW B**. Druga dawka – na przełomie 3 i 4 miesiąca życia (po 6 tygodniach od szczepienia poprzedniego), **jednocześnie ze szczepionką zabitą przeciw poliomyelitis (IPV)**. Trzecia dawka – w 5 miesiącu życia (po 6 tygodniach od szczepienia poprzedniego), **jednocześnie ze szczepionką żywą przeciw poliomyelitis (OPV)**. Dawka czwarta – w **16-18 miesiącu życia, jednocześnie ze szczepionką żywą przeciw poliomyelitis (OPV)**.
2. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia szczepionką komórkową przeciw krztuścowi, które według opinii lekarza mogłyby być szczepione szczepionką acelularną (DTPa), można podać tę szczepionkę według zaleceń producenta (szczepienie odpłatne – preparaty zarejestrowane podano w pkt I.).
3. Dzieciom nieszczepionym przeciw krztuścowi z powodu przeciwwskazań, które już zostały uodpornione szczepionką DT, można, po ustąpieniu przeciwwskazań w stopniu umożliwiającym uzupełnienie odporności przeciw krztuścowi przy użyciu szczepionki acelularnej, zastosować pojedynczą szczepionkę przeciw krztuścowi (Pa) według zaleceń producenta. Szczepionka dostarczana jest tylko w drodze importu indywidualnego.

G. ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ

1. Przeprowadzanie szczepień dzieci w wieku szkolnym na jesieni, tj. u rozpoczynających naukę, jest uzasadnione względami merytorycznymi:
 - wyprzedza sezonową zwyżkę zachorowań (styczeń – maj następnego roku kalendarzowego),
 - chroni dzieci w nowym środowisku przed zakażeniami kontaktowymi,
 - dopiero na jesieni większość dzieci urodzonych w tym samym roku osiąga wiek wskazany w programie szczepień ochronnych.Jeżeli duża koncentracja szczepień utrudnia ich wykonanie albo przemawiają za tym ważne względy organizacyjne, część szczepień (zwłaszcza u dzieci kończących szkoły podstawowe lub ponadpodstawowe) można przeprowadzić w I połowie roku kalendarzowego. Wówczas należy szczepić wcześniej (przed wakacjami) dzieci kończące określony wiek w danym roku kalendarzowym - tzn. **dopuszcza się wcześniejsze o około pół roku wykonywanie szczepień u dzieci w wieku szkolnym**, a nie przekładanie ich na kolejny rok kalendarzowy.
2. Określony w części I.A PSO wiek dziecka należy rozumieć jak w przykładzie: *dziecko, które ukończyło 3 lata jest w czwartym roku życia*.

H. ODSTĘPY MIĘDZY SZCZEPIENIAMI

Przypomina się, że skracanie odstępów między dawkami szczepionek bardziej pogarsza skuteczność szczepienia niż ich wydłużanie. Zgodnie z zaleceniami Komisji Epidemiologicznej Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przy Głównym Inspektorze Sanitarnym zalecany odstęp między podaniem szczepionek nieżywych (zabitych, anatoksyn i innych) nie powinien być krótszy niż 4 tygodnie, natomiast odstęp między szczepionkami żywymi powinien wynosić nie mniej niż 6 tygodni.

Po niżej wymienionych rodzajach szczepionek można rozpocząć kolejne szczepienia po upływie co najmniej:

po podaniu szczepionki	można podać			
	żywą	zabita		
żywej	6 tyg.	4 tyg.	Szczepionki żywe:	- wirusowe: OPV, przeciw odrze, śwince, różyczce, żółtej gorączce; - bakteryjne: BCG
zabitej	4 tyg.	4 tyg.	Szczepionki nieżywe: (zabite, anatoksyny i inne)	- wirusowe: IPV, przeciw wzw B i A, wścieklicznie, grypie, k.z.m. - bakteryjne: DTP, DT, Td, D, Te, TyTe, Ty, Hib i przeciw cholerze.

KARTA UODPORNENIA

(pieczęćka zakładu)	(pieczęćka zakładu)	(pieczęćka zakładu)	(pieczęćka zakładu)	Daty wezwa
od.....do.....	od.....do.....	od.....do.....	od.....do.....	
1. Nazwisko i imię..... (imię matki lub ojca)				Data urodzenia
2. Zamieszkały..... kod pocztowy, adres			 dzień miesiąc rok
ewent. zmiana..... kod pocztowy, adres				
3. Uczęszcza do: żłobka, przedszkola, szkoły - adres				
ewent. zmiana..... żłobka, przedszkola, szkoły - adres				

NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE

Rodzaj odczynu*)	Data wystąpienia	Po jakiej szczepionce		Rodzaj odczynu*)	Data wystąpienia	Po jakiej szczepionce	
		nazwa	data szczep.			nazwa	data szczep.
ogólny/ miejscowy				ogólny/ miejscowy			

GRUŻLICA

Kontakt z gruźlicą	Próby tuberkulinow.	Kolejność	O ₁ Blizna (śr.w milimetrach)	O ₂	I	poza kalendarzem: ze styczności z chorym			
		od:	Data			X			
do:	Podpis wykonującego	X	X	X					
	Wynik			X					
Szczepienia	Data szczepienia	O noworodek							
	Nr serii, wytwórnia								
	Podpis szczepiącego								

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU B

Wskazania do szczepienia**)	Nm/ Dz	Kolejna dawka	podstawowe				przypominające		UWAGI
			1	2	3	4	I	II	
	Ot.ch.	Data szczepienia							
Ot.ns.	nr serii szczepionki							
Z.med.	Dawka w ml							
Pryw.	Nr serii wytwórnia							
Inne	Podpis szczepiącego							

*) Niepotrzebne skreślić.

**) Zaznaczyć X, zależnie od wskazań: "Nm/Dz."- niemowlęta, dzieci (wg cz.IA PSO); "Ot.Ch"- otoczenie chorego na wzv B; "Ot.ns"- z otoczenia nosiciela HBs Ag+; "Z.med."- częste iniekcje/zabiegi medyczne; "Pryw."- zalecone przez lekarza na własne życzenie; "inne"- niewymienione wyżej.

KRZTUSIEC, BŁONICA, TEŻEC

BŁONICA, TEŻEC

Kolejna dawka	podstawowe				przypominające			ze wskazań Indywidualnych	
	1	2	3	4	I	II	III		
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórni									
Podpis szczepiącego									

POLIOMYELITIS

INNE.....

Kolejna dawka	podstawowe				przypominające		INNE.....		
	1	2	3	4	I	II			
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórni									
Podpis szczepiącego									

ODRA

RÓŻYCZKA

INNE.....

Kolejna dawka	podstawowe	przypominające		podstawowe	przypominające	dziewczęta	INNE.....		
		I	II						
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórni									
Podpis szczepiącego									

PRZECIWIWSKAZANIA (przyczyna, okres: od - do)		